

## پاسخنامه تشریحی درس حقوق تجارت

### آزمون دکتری حقوق خصوصی – سال ۱۳۹۶

### تنظیم: فرشید فرحناکیان

۶۱ - اگر صادرکننده سند تجاری دلایلی ارایه کند که در هنگام صدور سند مکرر بوده است، این امر چه تاثیری در وضعیت قانونی سند تجاری و حقوق دارنده آن دارد؟

- (۱) موجب عدم نفوذ و بی اعتباری سند تجاری است.
- (۲) موجب معافیت صادرکننده از تعهد براتی در برابر انتقال گیرنده سند تجاری می شود.
- (۳) فقط موجب معافیت صادرکننده از تعهد براتی در برابر اولین دارنده سند تجاری است.
- (۴) اگر سند گردش کرده است، ایراد یا دفاع مزبور، در برابر انتقال گیرنده سند تجاری مسموع نیست.

گزینه ۲ صحیح است.

به موجب «وصف تجربیدی» در اسناد تجاری، اگر سند تجاری گردش کرده باشد، ایراد یا دفاع قابل استناد موجب معافیت صادرکننده از تعهد براتی هم در برابر اولین دارنده سند تجاری به عنوان «دارنده بلافصل» و هم در برابر انتقال گیرنده به عنوان «دارنده مع الواسطه» سند تجاری می شود؛ لذا گزینه ۳ و ۴ صحیح نیست.

به موجب «وصف استقلال امضائات» در اسناد تجاری هر امضایی باید مستقل از امضائات دیگر در نظر گرفته شود و صحت یا بطلان هر یک از امضاءهای مندرج در سند نباید به امضاءهای دیگر تسری پیدا کند و آثار و وضعیت حقوقی آن را تغییر دهد. هر امضاء بیانگر تعهد مستقل نسبت به امضاءهای دیگر و حاکی از تعهد امضاءکننده آن است؛ مگر در مواردی که به موجب قانون بطلان و بی اعتباری آن احراز گردد؛ لذا گزینه ۱ صحیح نیست.

۶۲ - ماهیت ضمانت در اسناد تجاری چیست؟

- (۱) ضمان معلق بر عدم تادیه وجه سند تجاری در سررسید.
- (۲) تعهد فرعی به تبع تعهد مضمون عنه در سند تجاری.

۳) تضمین تادیه شدن وجه سند تجاری در سررسید.

۴) ضم ذمه به ذمه.

در پاسخنامه منتشره توسط سازمان سنجش آموزش کشور گزینه ۳ صحیح اعلام گردیده است.

قانون تجارت ایران ضمانت در برات را تعریف نکرده است. با وجود این ضمانت عبارت است از تعهد شخص ثالثی به اینکه یک یا چند نفر از مسئولان برات (برات‌دهنده، براتگیر و ظهرنویس) در سررسید، وجه برات را پرداخت خواهند کرد (دکتر اسکینی، ربیعا، حقوق تجارت (برات...)، ص. ۱۰۸). به عبارت دیگر تضمین پرداخت سند تجاری از ناحیه شخص مورد اعتماد و معتبر از طریق امضای سند توسط او را ضمانت می‌گویند (دکتر کاویانی، کورش، حقوق اسناد تجاری، ص. ۱۱۱).

گزینه ۱ صحیح نیست؛ زیرا به موجب ماده ۶۹۹ ق.م. تعلیق در ضمان باطل است.

گزینه ۲ صحیح نیست؛ زیرا ضامن در سیستم حقوق تجارت قائم مقام مضمون‌عنه نیست تا الزاماً همان حقوقی که در مقابل مضمون‌عنه قابل استناد باشد در مقابل ضامن نیز قابل استفاده باشد. در واقع پس از پرداخت برات، ضامن دارنده‌ی است که مطابق مقررات برواتی، حق رجوع به کلیه مسئولان برات را دارد.

به همین دلیل است که هرگاه ضامن، برات را با حسن‌نیت پرداخت کرده باشد، براتگیر نمی‌تواند در مقابل او به ایراد عدم وجود محل نزد خود متوسل شود.

برعکس، هرگاه براتگیری که برات را قبول کرده است آن را در حالی پرداخت کند که محل نزد او نبوده است، حق مراجعه به ضامن صادرکننده را خواهد داشت.

همچنین هرگاه ضامن از براتگیر ضمانت کرده و محل برات در دست صادرکننده باقی مانده باشد، ضامن می‌تواند در مقابل صادرکننده به عدم وجود محل نزد براتگیر استناد کرده، از پرداخت وجه به او خودداری کند؛ زیرا اگرچه مسئولیت ضامن، تضامنی است، تعهد او مانند تعهد مسئولان اصلی برات از استقلال کامل برخوردار نیست و تا حد زیادی در چارچوب مسئولیت مضمون‌عنه خود می‌باشد (دکتر اسکینی، ربیعا، حقوق تجارت (برات...)، ص. ۱۱۷).

در ماده ۲۴۹ ق.ت. تنها به این حکم بسنده شده است که ضامن با کسی مسئولیت تضامنی دارد که از او ضمانت نموده است.

این حکم ظاهراً دلالت بر آثار ضمانت مدنی دارد و گویی در مقام بیان این امر است که مسئولیت ضامن «فرع» بر مسئولیت مضمون‌عنه بوده و مسئولیت مستقلی نیست.

اما واقعیت آن است که مشابه همین حکم در کنوانسیون‌های ژنو و آنسیترال نیز که «استقلال مسئولیت ضامن» را پذیرفته‌اند، وجود داشته و دارای معنای محدودی است. از جمله اینکه مثلاً اگر حق رجوع به مضمون‌عنه مشمول مرور زمان شود، ضامن نیز در موقعیت مشابه قرار می‌گیرد.

کنوانسیون‌های ژنو با قطع وابستگی مسئولیت ضامن به مضمون‌عنه راهکاری ساده و قابل درک را برای امنیت دارنده سند و بلکه امنیت ضامن طراحی نموده‌اند. این راهکار با منطق احکام اسناد تجارتي سازگارتر بوده و در کشور ما نیز قواعد حاکم بر ضمانت‌نامه‌های بانکی بر همین اندیشه استوار است.

مع‌ذلک دشوار به نظر می‌رسد که دادگاه‌ها از قواعد حقوق مدنی عدول کرده و قواعدی شبیه به قواعد حاکم بر ضمانت‌نامه‌های بانکی را با انتساب به اراده مقنن و یا به انتساب به اراده طرف‌های سند تجارتي به اجرا در آورند (دکتر کاویانی، کورش، حقوق اسناد تجارتي، ص. ۱۶۰).

مع الوصف علی‌رغم این که اگر دین مضمون‌عنه به نحوی ساقط شود، ضامن نیز بری خواهد شد (ماده ۴۰۸ ق.ت.)، لذا اگر دارنده برات، مضمون‌عنه را ابراء کند، ضامن نیز بری می‌شود؛ ولی هرگاه مضمون‌عنه به سبب عدم اهلیت و عدم رضا مسئول نباشد، مسئولیت ضامن منتفی نیست. این امر از اصل استقلال امضاءات کلیه مسئولان برات ناشی می‌شود (دکتر اسکینی، ربیعا، حقوق تجارت (برات...)، ص. ۱۱۵).

اعمال این «استقلال نسبی مسئولیت ضامن از مضمون‌عنه» تا حد زیادی مانع از «فرعی» محسوب شدن تعهد ضامن به تبع تعهد مضمون‌عنه در سند تجاری می‌گردد.

گزینه ۴ صحیح نیست؛ زیرا به موجب ماده ۲۴۹ ق.ت. دارنده قبل از عدم تادیه سند تجارتي و اعتراض، حق رجوع تضامنی به ضامن، مضمون‌عنه و سایر مسئولان را ندارد.

## ۶۳ - برات قبول شده به لحاظ نتیجه و اثر حقوقی، با کدامیک از تاسیس‌های حقوقی زیر شباهت بیشتری دارد؟

(۱) حواله.

(۲) ضمانت تضامنی.

(۳) نمایندگی پرداخت.

(۴) تبدیل تعهد به اعتبار تبدیل متعهده.

در پاسخ‌نامه منتشره توسط سازمان سنجش آموزش کشور گزینه ۱ صحیح اعلام گردیده است.

قانون تجارت ایران درباره ماهیت حقوقی تعهد مسئولان برات در مقابل دارنده نظری نداده است.

این وضع در مورد کنوانسیون‌های ژنو ۱۹۳۰ و آنسیترا ۱۹۸۷ نیز صادق است.

مساله به طور دقیق این است که تعهد امضاء کنندگان برات (برات‌کش، برات‌گیر، ظهورنویس و ضامن) را که از تعهد اصلی جداست، باید با کدام تاسیس حقوق مدنی توجیه کرد؟

نظریه‌های ارایه شده در این باره را می‌توان به نظریه‌های کلاسیک و نظریه‌های جدید تقسیم کرد.

اول: نظریه‌های کلاسیک:

الف) نظریه انتقال حق یا انتقال طلب:

بر طبق این نظریه طلبکار، طلب یا حق خود نسبت به مدیون را به دارنده منتقل می‌کند و دارنده برات حق طلبکار را از مدیون دریافت می‌دارد.

ب) نظریه تبدیل تعهد:

در انتقال برات، طلبکار برات‌گیر تغییر می‌کند و برات‌گیر، منتقل‌الیه را به عنوان طلبکار جدید قبول می‌کند. از نظر دارنده برات نیز تبدیل تعهد با تغییر مدیون تحقق پیدا می‌کند. در نتیجه این تبدیل تعهد دوگانه، رابطه حقوقی سابق، جای خود را به رابطه حقوقی جدید می‌دهد.

ج) نظریه نمایندگی ناقص:

به موجب این نظریه صادرکننده به برات‌گیر نمایندگی می‌دهد که به طلبکار او (طلبکار صادرکننده) مبلغی پرداخت کند. صادرکننده را آمر، برات‌گیر را نماینده و دارنده برات را ذی‌نفع می‌نامند. بر خلاف نمایندگی کامل و تبدیل تعهد، در نمایندگی ناقص، تعهد آمر در مقابل ذی‌نفع از بین نمی‌رود.

دوم: نظریه‌های جدید:

الف) نظریه ظاهر: وجود تعهد براتی و حقوق دارنده برات صرفاً ناشی از ظاهر برات است.

ب) نظریه تعهد یک‌جانبه: در چارچوب این نظریه می‌توان به دو گروه اشاره کرد:

«گروه نخست» معتقد است صادرکننده برات به‌طور مستقیم در مقابل دارنده متعهد می‌شود که مبلغ مندرج در آن را در سر وعده بپردازد. این تعهد صرفاً مخلوق ابراز اراده خود اوست. همین وضع در مورد مسئولان بعدی برات هم صادق است؛ زیرا امضاء کنندگان برات قبل از این که حتی طلبکار مشخص شود، بدهکار می‌گردند. علت این وضعیت این است که اراده هر یک از متعهدها در ورقه‌یی ابراز گردیده است که به راحتی دست به دست می‌شود و دیگر به صرف اراده متعهد قابل رجوع نیست.

«گروه دیگر» پیشنهاد می‌کنند به جای جدا کردن تعهد ناشی از ابراز اراده، از تملک برات (که دو امر متفاوت تلقی می‌شوند)، بهتر است آن‌ها را به هم‌دیگر پیوند داد و از ترکیب آن‌ها قرارداد براتی را به‌وجود آورد. برابر این نظریه برات مخلوق توافقی است که به موجب آن دو طرف متعهد می‌شوند که یکی از آن دو، ورقه برات را با تمام حقوق مندرج در آن تسلیم کند و دیگری آن را با تمام آن حقوق دریافت کند. این قرارداد شکلی، هیچ علت دیگری جز قبض و اقباض برات ندارد و از رابطه‌یی که ممکن است میان صادرکننده و دریافت کننده وجود داشته باشد، کاملاً جداست (دکتر اسکینی، ربیعا،

حقوق تجارت (برات،...، صص. ۲۷ - ۲۱).

#### ۶۴ - در خصوص شرکت مختلط غیرسهامی، کدام مورد صحیح نیست؟

- (۱) شریک با مسئولیت محدود، معادل سهم الشرکه خود، مسئول قروض شرکت در قبل از ورود خود است، و لو اینکه شرکت با نام دیگری فعالیت می کرده است.
- (۲) در هر مورد که شریک با مسئولیت محدود معامله‌یی را با قصد و کالت از طرف شرکت انجام دهد، ضامن تعهدات ناشی از آن معامله نیست.
- (۳) در مورد معاملاتی که شرکت قبل از ثبت داشته است، شریک با مسئولیت محدود ضامن است.
- (۴) اداره شرکت منحصرأ در اختیار شریک یا شرکای ضامن است.

گزینه ۲ صحیح است.

صرف قصد شریک با مسئولیت محدود برای انجام معامله‌یی برای شرکت مختلط غیرسهامی جهت اعمال تاثیر مقرر در ماده ۱۴۶ ق.ت. کفایت نمی کند. در مورد سایر گزینه‌ها به مواد ۱۴۴، ۱۵۰ و ۱۵۵ ق.ت. نیز رجوع شود.

#### ۶۵ - بخشی از محموله کالای در حال حمل از ایران به ترکیه مفقود شده و مالک کالا غرامت خود را از حمل کننده دریافت کرده است. ۶ ماه پس از دریافت غرامت، کالای مفقودی پیدا می شود. بر اساس کنوانسیون حمل و نقل بین المللی جاده‌ای کالا، مالک چه حقی نسبت به آن دارد؟

- (۱) می تواند درخواست تحویل کالا را بنماید، اگر هنگام دریافت غرامت، تقاضا کرده پیدا شدن کالا را به او اطلاع دهند.
- (۲) اگر غرامت شامل قیمت کالا و سایر خسارات بوده است، هیچ حقی نسبت به کالای پیدا شده ندارد.
- (۳) در هر حال، می تواند درخواست تحویل کالا در مقابل استرداد غرامت را بنماید.
- (۴) هیچ حقی نسبت به کالای پیدا شده ندارد.

گزینه ۱ صحیح است.

به موجب قانون الحاق دولت ج.ا.ا. به کنوانسیون قرارداد حمل و نقل بین المللی کالا از طریق جاده و پروتکل اصلاحی آن مصوب ۱۳۷۶/۴/۲۹:

«ماده ۲۰ -

۱ - عدم تحویل کالا ظرف ۳۰ روز پس از پایان مدت توافق شده یا در صورتی که چنین مهلتی توافق نشده باشد ۶۰ روز

پس از تحویل کالا به حمل کننده دلیل قطعی بر مفقود شدن کالا است و شخصی که حق اقامه دعوا دارد می تواند پس از گذشت مهلت یاد شده چنین کالایی را مفقود شده تلقی نماید.

۲ - شخصی که حق اقامه دعوا دارد با دریافت غرامت کالای مفقود شده می تواند به صورت کتبی تقاضا نماید که چنانچه ظرف یک سال از تاریخ دریافت غرامت کالا پیدا شود، موضوع را فوری به او اطلاع دهند. تایید و رسیدن چنین تقاضایی باید به طور کتبی به او اعلام شود.

۳ - شخصی که حق اقامه دعوا دارد ظرف ۳۰ روز پس از دریافت چنین اطلاعیه‌یی می تواند بخواهد که کالا در برابر پرداخت هزینه‌های مقرر که در بارنامه جاده‌ای منعکس می باشد و استرداد غرامت دریافت شده منهای هزینه‌های در برگرفته شده به او تحویل داده شود. این عمل لطمه‌یی به حقوق شخص یاد شده، برای مطالبه خسارت تاخیر در تحویل موضوع ماده ۲۳ و موارد مشمول ماده ۲۶ وارد نخواهد کرد.

۴ - در صورتی که تقاضای موضوع بند (۲) به عمل نیاید یا ظرف ۳۰ روز یاد شده در بند (۳) هیچ دستوری داده نشود و یا اینکه کالا در مدتی بیش از یک سال از تاریخ پرداخت غرامت پیدا نشود حمل کننده حق خواهد داشت برابر قوانین محلی که کالا در آن قرار دارد عمل نماید.»

## ۶۶ - بر اساس نظریه تشکیلات یا سازماندهی تجاری، معیار تجاری بودن معامله یا عملیات تجاری کدام است؟

(۱) موضوع حرفه تجاری.

(۲) فاعل عمل تجاری.

(۳) ظرف عمل تجاری.

(۴) هدف معامله و فعالیت.

در پاسخ نامه منتشره توسط سازمان سنجش آموزش کشور گزینه ۳ صحیح اعلام گردیده است.

از «نظریه تشکیلات یا سازماندهی تجاری» در تجارتی محسوب نمودن شرکت سهامی ولو تخصیص موضوع آن به عملیات غیرتجارتی مقرر در ماده ۲ ل.ا.ق.ت. استفاده شده است.

## ۶۷ - اگر حق العمل کار بدون رضایت آمر کالای او را به نسیه بفروشد و یا کالا را نقد، اما کمتر از قیمت تعیین شده توسط آمر بفروشد، معاملات مزبور چه حکمی دارند؟

(۱) هر دو صحیح و غیرنافذ هستند.

(۲) هر دو صحیح و نافذ هستند.

(۳) هر دو غیرنافذ هستند.

(۴) اولی صحیح و دومی غیرنافذ است.

گزینه ۲ صحیح است.

مواد ۳۶۳ و ۳۶۶ ق.ت. ناظر بر مسئولیت حق العمل کار در برابر آمر می باشند و به اعتبار قراردادهای منعقدۀ توسط حق العمل کار سرایت نمی کنند.

**۶۸ - مرسل الیه مال التجاره را قبول نکرده و متصدی حمل آن را در انبار خود نگه می دارد. در فرض تلف یا معیوب شدن کالا، مبنای مسئولیت متصدی حمل و نقل چیست؟**

(۱) مسئولیت مطلق.

(۲) فرض تقصیر.

(۳) فرض مسئولیت.

(۴) تعدی و تفریط.

در پاسخنامه منتشره توسط سازمان سنجش آموزش کشور گزینه ۴ صحیح اعلام گردیده است.

در موارد مقرر در ماده ۳۸۴ ق.ت. مال التجاره موقتاً نزد متصدی حمل و نقل به «امانت» نگاهداشته یا نزد ثالثی به «امانت» گذاشته می شود.

بنابراین اگرچه در این موارد به موجب قسمت اخیر ماده ۳۸۴ ق.ت. هر نقص و عیب به عهده ارسال کننده قرار گرفته است ولی مسئولیت امانی متصدی حمل و نقل به موجب ماده ۶۱۴ ق.م. تعیین حدود می شود: «امین ضامن تلف یا نقصان مالی که به او سپرده شده است نمی باشد؛ مگر در صورت تعدی یا تفریط.»

**۶۹ - دلالت در کدام مورد، قانوناً مسئولیت تضامنی دارد؟**

(۱) اگر در معامله سهیم باشد.

(۲) اگر در خصوص ارزش مال التجاره غلو و تقصیر کرده باشد.

(۳) در صورت گم شدن اشیاء و اسنادی که در ضمن معامله به او داده شده است.

(۴) اگر معامله توسط او واقع و اسنادی راجع به آن معامله، بین طرفین و توسط دلال رد و بدل شود.

گزینه ۱ صحیح است.

به مواد ۳۳۹، ۳۴۲، ۳۴۴ و ۳۴۷ ق.ت. رجوع شود.

**۷۰ - با توجه به ماده ۵۸۴ ق.ت. شخصیت حقوقی یک موسسه خیریه ثبت شده با کدامیک از نظریات مطروحه درباره شخصیت حقوقی اشخاص حقوقی تطابق دارد؟**

(۱) نظریه ایجاد شخصیت حقوقی به اعتبار موسسین.

(۲) نظریه وجود واقعی یا حقیقی.

(۳) نظریه اموال تخصیص یافته برای هدف معین.

(۴) نظریه وجود فرضی یا مجازی شخص حقوقی.

در پاسخنامه منتشره توسط سازمان سنجش آموزش کشور گزینه ۴ صحیح اعلام گردیده است.

مهم‌ترین نظریاتی که راجع به ماهیت اشخاص حقوقی عنوان شده، عبارتند از :

(الف) نظریه مجازی: شخصیت واقعی تنها متعلق به انسان است و استعمال کلمه شخص در مورد موجودات دیگر مجازی است.

(ب) نظریه امتیاز: اشخاص حقوقی که در یک جامعه به فعالیت مشغول هستند تنها به این خاطر که قانون به آنها امتیاز داده دارای شخصیت شده‌اند.

(ج) نظریه مالکیت اعتباری: هرچند اموال اشخاص حقوقی ممکن است با این عنوان به مصارف خاصی برسند، ولی این اموال فاقد مالک است و فقط انسان می‌تواند صاحب این حقوق شود.

(د) نظریه واقعی: اشخاص حقوقی وجودی واقعی دارند که پایه شخصیت حقوقی آنها را تشکیل می‌دهد.

(هـ) مطابق این نظریه اموال اشخاص حقوقی به افراد حقیقی که آن را تشکیل می‌دهند تعلق دارند. این نظریه به نظریه مجازی شباهت دارد (دکتر صانعی، پرویز، حقوق جزای عمومی، ج. دوم، ص. ۱۱۴).

**۷۱ - اگر شرکت با مسئولیت محدودی شریک یک شرکت نسبی باشد، ورشکستگی شرکت با مسئولیت محدود چه تاثیری در وضعیت شرکت نسبی دارد؟**

(۱) سبب ورشکستگی شرکت نسبی می‌شود.

(۲) می‌تواند منجر به انحلال شرکت نسبی شود.

(۳) می‌تواند منجر به ورشکستگی شرکت نسبی شود.



(۴) هیچ تاثیری در وضعیت حقوقی شرکت نسبی ندارد.

گزینه ۲ صحیح است.

به ماده ۱۸۹ ق.ت. ناظر به بند (ه) ماده ۱۳۶ و ماده ۱۳۸ ق.ت. رجوع شود.

**۷۲ - معامله قبل از توقف تاجر به علت آن که متضمن ضرری بیش از ربع قیمت بوده است، فسخ می‌شود اما عین مال موضوع معامله در تصرف طرف معامله نیست. حکم قضیه در صورت مثلی بودن مورد معامله چیست؟**

(۱) طرف معامله باید مثل مال مورد معامله را استرداد کند.

(۲) طرف معامله باید تفاوت قیمت پرداخت شده و قیمت مال در هنگام تادیه را بپردازد.

(۳) طرف معامله تفاوت قیمت پرداختی و قیمت واقعی مال حین معامله را بپردازد.

(۴) طرف معامله باید تفاوت قیمت پرداخت شده و قیمت مال در هنگام فسخ معامله را بپردازد.

گزینه ۳ صحیح است.

در قسمت اخیر ماده ۴۲۵ ق.ت. بدون هیچ تفکیکی مابین «مثلی» و «قیمی» بودن مورد معامله، منظور از «تفاوت قیمت» مندرج در آن، «تفاوت قیمت پرداختی و قیمت واقعی حین معامله» مصرح در ماده ۴۲۴ ق.ت. می‌باشد.

**۷۳ - در خصوص تبدیل شرکت تجاری، کدام مورد صحیح است؟**

(۱) مالکیت اموال منتقل می‌شود، اما انحلال رخ نمی‌دهد.

(۲) مالکیت اموال منتقل نمی‌شود، اما انحلال رخ می‌دهد.

(۳) فرایند انتقال مالکیت اموال و انحلال رخ نمی‌دهد.

(۴) فرایند انتقال مالکیت اموال و انحلال رخ می‌دهد.

گزینه ۳ صحیح است.

در صورتی که شرکا مایل نباشند شرکت موجود را از میان برده و شرکت جدیدی را به وجود آورند، بلکه علاقمند باشند که بدون لطمه به استمرار حیات شخصیت حقوقی شرکت تجاری، صرفاً نوع آن تغییر یابد از مکانیسم «تبدیل شرکت» استفاده می‌کنند.

در شرایطی که به موجب ماده ۱۳۵ ق.ت. حتی تبدیل شرکت تضامنی به سهامی که حداکثر مسئولیت شرکا را به حداقل

می‌رساند، تجویز شده است، دلیلی ندارد که مقنن با سایر اشکال تبدیل مخالفتی داشته باشد.

در صورت عدم رعایت شرایط تبدیل شرکت نمی‌توان چنین حکم کرد که حیات شرکت بر اساس قواعد حاکم بر شرکت در زمان قبل از تبدیل ادامه می‌یابد و تبدیل محقق نشده است. بنابراین ناگزیر هستیم که علی‌رغم عدم رعایت شرایط تبدیل، شرکت را تبدیل شده تلقی کنیم و در مواجهه با عدم رعایت شرایط تبدیل، از ضمانت اجرای بطلان شرکت استفاده کنیم (دکتر کاویانی، کورش، حقوق شرکت‌های تجاری، صص. ۲۰۷، ۲۰۸ و ۲۱۰).

**۷۴ - احمد بابت اجرت ساخت و نصب یک بالابر، چکی را صادر می‌کند اما طرح دو مساله «عدم مطابقت بالابر با قرارداد» و نیز «ورود خسارت ناشی از خرابی آن»، از پرداخت خودداری می‌کند. در صورت طرح دعوی چک، کدام مورد از ایرادات در برابر دارنده بلافصل سند تجاری قابل استناد است؟**

(۱) فقط مورد اول ایراد محسوب می‌شود.

(۲) فقط مورد دوم ایراد محسوب می‌شود.

(۳) هر دو مورد، ایراد محسوب می‌گردند.

(۴) هیچ‌یک از دو مورد، ایراد محسوب نمی‌گردند.

در پاسخ‌نامه منتشره توسط سازمان سنجش آموزش کشور گزینه ۱ صحیح اعلام گردیده است.

در موضوع پرسش «عدم مطابقت بالابر با قرارداد» ایراد مربوط به تعهد منشاء صدور سند تجاری محسوب می‌گردد بنابراین می‌تواند در برابر دارنده بلافصل سند تجاری به عنوان دلیل عدم پرداخت به آن استناد شود.

ولی «دعوی ورود خسارت ناشی از خرابی بالابر» ایراد مربوط به تعهد منشاء صدور سند تجاری محسوب نمی‌گردد تا بتواند در برابر دارنده بلافصل سند تجاری به عنوان دلیل عدم پرداخت به آن استناد شود.

**۷۵ - افزایش سرمایه شرکت سهامی به روش افزایش تعداد سهام به کدام طریق مجاز است؟**

(۱) از یکی از دو محل آورده نقدی یا مطالبات.

(۲) از ترکیب دو محل آورده نقدی و مطالبات.

(۳) فقط از محل مطالبات.

(۴) فقط از محل آورده نقدی.

در پاسخ‌نامه منتشره توسط سازمان سنجش آموزش کشور گزینه ۲ صحیح اعلام گردیده است.

مبلغ اسمی سهام جدید (در افزایش سرمایه از طریق صدور سهام جدید) یا مبلغ اسمی جدید سهام (در افزایش سرمایه از طریق بالابردن مبلغ اسمی سهام موجود) اصولاً می‌تواند از طریق یک یا چند محل مقرر در ماده ۱۵۸ ل.ا.ق.ت. پرداخت گردد.

## ۷۶ - تاجر و یا طلبکاران وی ظرف سه روز از تاریخ توقف، تقاضای صدور حکم ورشکستگی نکرده‌اند. کدام مورد صحیح است؟

(۱) کماکان تقاضای صدور حکم ورشکستگی پذیرفته می‌شود.

(۲) تقاضایی از سوی تاجر و طلبکاران پذیرفته نمی‌شود.

(۳) فقط تقاضای طلبکاران پذیرفته می‌شود.

(۴) فقط تقاضای تاجر پذیرفته می‌شود.

در پاسخ‌نامه منتشره توسط سازمان سنجش آموزش کشور گزینه ۱ صحیح اعلام گردیده است.

برای عدم رعایت این مهلت در بند (۲) ماده ۵۴۲ ق.ت. ضمانت اجرای امکان صدور حکم ورشکستگی به تقصیر و مجازات مقرر در ماده ۵۴۳ ق.ت. (ماده ۶۷۱ ق.م.ا.) پیش‌بینی گردیده است.

در این رابطه به موجب ر.و.ر. ۷۶۳ - ۱۳۹۶/۸/۹ هـ.ع.د.ع.ک.:

«هرچند تاجر متقاضی صدور حکم ورشکستگی به حکم ماده ۴۱۳ ق.ت. باید کلیه دفاتر تجاری و صورت‌حساب دارایی خود را که متضمن مراتب مذکور در ماده ۴۱۴ آن قانون باشد به دفاتر دادگاه تسلیم نماید، لکن عدم انجام این تکلیف از سوی تاجر مدعی توقف با توجه به ضمانت اجرای تکلیف به شرح مقرر در ماده ۴۳۵ و بند (۲) ماده ۵۴۲ همان قانون مانع رسیدگی به دعوای او نیست.»

## ۷۷ - حمید پس از اخذ گواهینامه عدم پرداخت چک، آن را به جعفر منتقل می‌کند، کدام مورد در خصوص امکان انتقال سند تجاری و حق مطالبه خسارت تاخیر تادیه از صادرکننده، صحیح است؟

(۱) چک مزبور قابل انتقال نیست و لذا حق مطالبه وجه چک و خسارت تاخیر تادیه منتفی است.

(۲) چک به‌عنوان سند تجاری منتقل می‌شود و جعفر حق مطالبه چک و خسارت تاخیر را دارد.

(۳) چک به‌عنوان انتقال طلب ساده منتقل می‌شود اما جعفر حق مطالبه خسارت تاخیر را ندارد.

(۴) چک به‌عنوان سند تجاری منتقل نمی‌شود اما جعفر به‌عنوان انتقال گیرنده و جانشین دارنده، حق مطالبه خسارت تاخیر را دارد.

در پاسخنامه منتشره توسط سازمان سنجش آموزش کشور گزینه ۴ صحیح اعلام گردیده است.

پس از واخواست سند تجاری، انتقال حقوق دارنده به شخص ثالث برابر مقررات خاصی که در مواد ۲۷۰ و ۲۷۱ ق.ت. پیش بینی شده است، به عمل آید و با صرف ظهرونیسی امکان پذیر نیست.

با این حال، بدیهی است هر امضایی که در سند به عمل می آید، برای امضاء کننده برابر مقررات عام حقوق مدنی واجد آثاری خواهد بود که احراز آن با مرجع قضایی رسیدگی کننده است (ن.م. ۷/۹۳/۱۲۹۸ - ۷/۹۳/۸/۱۷ و ن.م. ۷/۹۵/۲۴۸ - ۱۳۹۵/۲/۱۲ ح.ق.ا.).

**۷۸ - اگر زیان وارده به شرکت سهامی بیش از نصف شود، کاهش سرمایه اجباری است؛ زیرا بقای سرمایه ثبت شده قبلی، ... است؟**

(۱) موجب کاهش بازدهی شرکت.

(۲) مخلّ اعتماد سهامداران.

(۳) مخلّ اعتماد اشخاص ثالث ناآگاه.

(۴) مخلّ اعتماد اشخاص ثالث و سهامداران.

در پاسخنامه منتشره توسط سازمان سنجش آموزش کشور گزینه ۳ صحیح اعلام گردیده است.

سرمایه ثبت شده شرکت، سرمایه‌یی است که اشخاص ثالث با اتکا به آن مبادرت به معامله با شرکت می نمایند. به عبارت دیگر معامله‌گران برای اطمینان از این که شرکت قادر به ایفای تعهدات خویش و مسئولیت‌های احتمالی ناشی از نقض تعهد است، به میزان سرمایه شرکت توجه می کنند. بنابراین نباید سرمایه ثبت شده شرکت فریبنده و خالی از واقعیت باشد. درست است که سرمایه شرکت به هنگام ایجاد، همان است که ثبت و آگهی شده است اما چه بسا بخش قابل توجهی از این سرمایه پس از مدتی از بین برود و جبران آن به آسانی ممکن نباشد. در این صورت حفظ حقوق اشخاص ثالث ایجاب می کند که کاهش سرمایه اسمی شرکت به سرمایه واقعی الزامی گردد.

ماده ۱۸۹ ل.ا.ق.ت. «کاهش اختیاری سرمایه» برای شرکت سهامی و ماده ۲۲۲ ق.ت. نیز آن را برای سایر شرکتها تجویز نموده است.

همچنین «کاهش اجباری سرمایه» در ماده ۱۴۱ ل.ا.ق.ت. برای شرکت سهامی تکلیف شده است در حالی که برای سایر شرکتها در ق.ت. چنین تکلیفی مشاهده نمی گردد و نمی توان تکلیف مقرر در ماده ۱۴۱ ل.ا.ق.ت. را به سایر شرکتها تسری داد (دکتر کاویانی، کورش، حقوق شرکت‌های تجاری، صص. ۲۰۱ و ۲۰۲).

**۷۹ - (الف) بابت بدهی خود، چکی را در وجه (ب) صادر و او نیز آن را به (ج) منتقل می کند. با توجه به**

**اصل عدم توجه ایرادات در برابر دارنده با حسن نیت سند تجاری، آیا دفاع (ب) مبنی بر اینکه از روی اشتباه و در حالی که بدهکار نبوده آن را به (ج) انتقال داده است، قابل طرح و استناد است؟**

(۱) فقط حق استناد به ایراد را دارد.

(۲) فقط حق استناد به دعوا را دارد.

(۳) حق استناد به این ایراد یا دفاع را دارد.

(۴) حق استناد به این ایراد یا دفاع را ندارد.

در پاسخنامه منتشره توسط سازمان سنجش آموزش کشور گزینه ۳ صحیح اعلام گردیده است.

(ج) در برابر (ب) «دارنده بلا فصل» محسوب می‌گردد و نتیجتاً ایرادات قابل استناد مربوط به تعهد منشاء فی مابین آنها که موجب ظهروپرسی سند تجاری توسط (ب) در وجه (ج) شده است، قابلیت طرح و استماع دارد.

**۸۰ - پیمانکار نصب دستگاه‌های گرمایشی، ورشکسته می‌شود. در این صورت، از نظر قانون تجارت، قراردادهای پیمانکاری در حال اجرا چه وضعیتی دارند؟**

(۱) منفسخ هستند.

(۲) کماکان معتبر هستند.

(۳) قابل فسخ از سوی کارفرما هستند.

(۴) قابل فسخ از سوی مرجع تصفیه هستند.

گزینه ۲ صحیح است.

با توجه به بند (۳) ماده ۴۲۳ ق.ت. قراردادهای پیمانکاری در حال اجرای ورشکسته کماکان معتبر هستند؛ زیرا اتمام قراردادهای پیمانکاری در حال اجرا نه تنها اموال ورشکسته را مقید نمی‌نماید و به ضرر طلبکاران پیمانکار ورشکسته تمام نمی‌شود؛ بلکه پیمانکار ورشکسته را مستحق دریافت وجوهی می‌کند که به واسطه آنها می‌تواند مبلغ بیشتری از دیون خود به هیأت بستانکاران را پرداخت کند.

از طرف دیگر در صورت عدم پیش‌بینی قراردادی، صرف ورشکستگی پیمانکار موجب ایجاد حق فسخ برای کارفرما نمی‌شود؛ مگر این که ورشکستگی پیمانکار موجب ناتوانی او در اجرای تعهدات قراردادی خود گردد که در این صورت کارفرما می‌تواند به جهت عدم انجام تعهدات قراردادی یا تاخیر در اجرای آنها اقدام به فسخ قرارداد نماید.

**۸۱ - دلالت قرارداد احداث آپارتمان، در کدام مورد، مستحق دریافت حق دلالتی قبل از تحقق شرط**

### نیست؟

(۱) آغاز اجرای پیمان به بهبود شرایط آب و هوایی موکول گردد.

(۲) پرداخت اولین قسط پیمان به اخذ پروانه ساختمان مشروط شود.

(۳) انفساخ پیمان، به عدم پرداخت پیش پرداخت از سوی کارفرما مشروط شود.

(۴) پادار شدن قرارداد، به پرداخت پیش پرداخت از سوی کارفرما مشروط شود.

گزینه ۴ صحیح است.

صرفاً در گزینه ۴ پادار شدن معامله، مشروط به شرط تعلیقی شده است و در این گونه موارد به موجب ماده ۳۵۰ ق.ت. دلال صرفاً پس از حصول شرط تعلیقی مستحق اجرت خواهد بود.

در سایر گزینه‌ها معامله به راهنمایی یا وساطت دلال تمام شده است و صرفاً برای «آغاز»، «پرداخت» یا «انفساخ» آن شروطی مقرر شده است؛ لذا به موجب ماده ۳۴۸ ق.ت. مستحق دریافت اجرت خواهد بود.

### **۱۲ - رأی اکثریت در مجامع عمومی شرکت سهامی نسبت به کدام تصمیمات موثر است؟**

(۱) تغییر تابعیت و تبدیل شرکت.

(۲) تغییر موضوع و تبدیل شرکت.

(۳) اخراج سهامدار و تغییر موضوع.

(۴) اخراج سهامدار و تبدیل شرکت.

گزینه ۲ صحیح است.

به مواد ۸۳، ۹۴ و ۲۷۸ ل.ا.ق.ت. رجوع شود.

اصولاً اخراج (تصمیم دیگران راجع به «خارج کردن» شخصی از عداد پذیره نویسان و سهامداران شرکت) و خروج (تصمیم خود شخص راجع به «خارج شدن» از عداد پذیره نویسان و سهامداران شرکت) امکان پذیر نمی باشد و صرفاً در موارد استثنایی که قانون گذار مجاز دانسته است، قابل اجرا می باشد؛ مانند: مواد ۳۵ و ۴۵ ل.ا.ق.ت. در مورد مجاز دانستن اخراج سهامدار و ماده ۸۱ ل.ا.ق.ت. در مورد مجاز دانستن خروج پذیره نویس.

البته انتقال سهم الشرکه و سهام با رعایت شرایط مقرر برای هر مورد به نوعی می تواند به خارج شدن از عداد سهامداران شرکت نیز منجر گردد.

**۱۳ - در کدام فرض، اگر سایر امضاء کنندگان سند تجاری، تامین قابل قبول ندهند، باید فوراً وجه سند را به دارنده آن بپردازند؟**

(۱) صادرکننده چک، ورشکست شده باشد.

(۲) تاجر ورشکسته، محال علیه برات قبول شده باشد.

(۳) صادرکننده ورشکسته باشد و محال علیه، برات را قبول نکرده باشد.

(۴) تاجر ورشکسته، سفته‌یی را صادر کرده باشد.

در پاسخنامه منتشره توسط سازمان سنجش آموزش کشور گزینه ۳ صحیح اعلام گردیده است؛ اگرچه به موجب ماده ۴۲۲ ق.ت. گزینه ۲ و ۴ نیز صحیح است.

از آنجا که چک از منظر مواد ۳۱۱ و ۳۱۳ ق.ت. سند عندالمطالبه محسوب گردیده است؛ لذا اصولاً مهلت پرداخت نداشته تا لزومی داشته باشد در مورد حال شدن دین مسئولان آن جهت اعمال ماده ۴۲۲ ق.ت. تصریح به عمل آید.

البته هم‌اکنون این استدلال با توجه به ترتیبات ماده ۳ مکرر ق.ص.ج. الحاقی ۱۳۸۲/۶/۲ راجع به چک‌های وعده‌دار قابل بررسی می‌نماید.

**۱۴ - در خصوص دعوت مجامع عمومی شرکت سهامی خاص از طریق روزنامه، کدام مورد صحیح است؟**

(۱) با هیچ شیوه دیگری، قابل جایگزینی نیست.

(۲) تنها شیوه ممکن به جای روزنامه، ارسال اظهارنامه رسمی است.

(۳) در اساسنامه می‌توان طریق دیگری مانند پست سفارشی را جایگزین روزنامه کرد.

(۴) با پیشنهاد هیات مدیره و مصوبه مجمع عمومی می‌توان شیوه دیگری را جایگزین روزنامه کرد.

گزینه ۱ صحیح است.

تنها استثنای اصل دعوت مجامع عمومی از طریق نشر آگهی، حضور کلیه صاحبان سهام در مجمع، مقرر در تبصره ماده ۹۷ ل.ا.ق.ت. می‌باشد.

**۱۵ - فرهاد سفته‌یی را در وجه محمود صادر می‌کند و مقرر می‌شود سفته یک‌ماه قبل از سررسید، توسط حسن به محمود تسلیم شود. در صورتی که فرهاد قبل از تسلیم سفته به محمود، در اثر حادثه‌یی به اختلال مشاعر دچار شود، آیا محمود حق مطالبه وجه سفته را از صادرکننده دارد؟**

(۱) در هر حال، قابل وصول است.

(۲) آری، اگر حسن نماینده فرهاد باشد.

(۳) آری، اگر حسن نماینده محمود باشد.

(۴) در هر حال، قابل وصول نیست.

### گزینه ۳ صحیح است.

هرگاه دارنده برات جهت اخذ قبولی برات را به برات گیر بدهد، اگر برات گیر آن را امضاء کرده اما قبل از «تسلیم» آن به دارنده برات، امضای خود را خط بزند؛ چنین براتی همانند تدبیر ماده ۲۹ کنوانسیون راجع به قانون متحدالشکل مربوط به برات و سفته ژنو در حقوق ایران به دلیل فقدان قصد ابراز انشاء موضوع ماده ۱۹۱ ق.م. نکول شده محسوب می گردد (دکتر ستوده تهرانی، حسن، حقوق تجارت، ج. سوم، ص. ۳۹ و دکتر کاویانی، کوروش، حقوق اسناد تجاری، ص. ۱۰۳).

بنابراین اگر حسن نماینده محمود باشد، «تسلیم» به دارنده محقق شده؛ لذا نوعاً مشمول ممنوعیت نکول پس از قبول موضوع ماده ۲۳۱ ق.ت. می گردد و محمود حق مطالبه وجه سفته را از صادرکننده دارد.

اما اگر حسن نماینده فرهاد باشد، «تسلیم» به دارنده محقق نشده؛ لذا نوعاً مشمول ممنوعیت نکول پس از قبول موضوع ماده ۲۳۱ ق.ت. نمی گردد و محمود حق مطالبه وجه سفته را از صادرکننده ندارد.

البته با توجه به ظاهر ماده ۲۳۱ ق.ت.، نظر مخالف دیگری نیز وجود دارد که به موجب آن برات گیری که برات را امضاء کرده است چه قبل از «تسلیم» برات و چه بعد از «تسلیم» آن نمی تواند از امضای خود عدول کند. به همین دلیل، حتی خط زدن قبولی نیز قبولی برات و تعهد برات گیر را زایل نمی کند (دکتر اسکینی، ربیعا، حقوق تجارت (برات، ...)، ص. ۷۸).

### ۱۶ - تاجری بعد از تاریخ توقف، بابت بدهی خود چکی در وجه یکی از طلبکاران خود صادر می کند. در صورت انتقال چک به دیگری، وضعیت قانونی چک و حقوق دارنده چک کدام است؟

(۱) اعتبار چک به قوت خود باقی است، ولی به علت این که تاجر بعد از توقف حق تادیه دیون خود را ندارد، دارنده در ردیف غرمای ورشکسته قرار نمی گیرد و صرفاً حق رجوع به ظهرنویس را دارد.

(۲) با توجه به این که چک مزبور صحیحاً صادر نشده است، ظهرنویسی آن به عنوان سند تجاری فاقد اعتبار است و دارنده صرفاً بر اساس رابطه معاملاتی فیما بین، حق رجوع به ید قبلی خود را دارد.

(۳) با توجه به منع قانونی، عمل حقوقی صدور چک معتبر نبوده و دارنده در ردیف غرما قرار نمی گیرد و دارنده صرفاً حق رجوع به ظهرنویس چک را دارد.



۴) چک صحیحاً صادر شده و دارنده در ردیف غرما قرار می‌گیرد. علاوه بر آن، حق رجوع به ظهرنویس را نیز دارد.

گزینه ۴ صحیح است.

صدور چک بعد از تاریخ توقف لزوماً به معنای صدور آن بعد از تاریخ صدور حکم ورشکستگی و لازم الاجرا شدن ممنوعیت مداخله ورشکسته در تمام اموال خود مقرر در ماده ۴۱۸ ق.ت. نمی‌باشد.

**۱۷ - مدیر یک شرکت با مسئولیت محدود، به نمایندگی از شرکت سفته‌یی صادر کرده است. در برابر دارنده سفته، چه شخص (اشخاصی) مسئول هستند؟**

۱) مدیر و شرکت، مسئولیت تضامنی دارند.

۲) فقط شرکت.

۳) مدیر و شرکت، مسئولیت مشترک دارند.

۴) فقط مدیر.

گزینه ۲ صحیح است.

البته در صورت «صدور چک به نمایندگی» به موجب ماده ۱۹ ق.ص.چ. گزینه ۱ صحیح است.

**۱۸ - محمد چکی را به مبلغ یک میلیارد ریال در وجه احمد صادر کرده و سپس با ظهرنویسی به سعید انتقال می‌یابد. در حالی که رضا و جعفر به عنوان ضامنان ظهرنویس جداگانه چک را امضاء نموده‌اند. اگر به علت عدم وصول چک، دارنده به رضا رجوع نموده و مبلغ چک را از او دریافت کرده باشد، نامبرده به چه کسانی و به چه میزان حق رجوع دارد؟**

۱) محمد و احمد متضامناً برای تمام مبلغ چک.

۲) محمد، احمد و جعفر متضامناً برای تمام مبلغ چک.

۳) صرفاً به صادرکننده، یعنی محمد برای تمام مبلغ چک.

۴) محمد و احمد برای تمام مبلغ چک و جعفر برای نیمی از مبلغ چک.

گزینه ۱ صحیح است؛

زیرا رضا و جعفر به عنوان ضامنان ظهرنویس «جداگانه» چک را امضاء نموده‌اند. بنابراین بین خود این ضامنان (رضا و

جعفر) مسئولیت اشتراکی قابل طرح نیست که بر اساس آن ضامنی که وجه را پرداخت کرده است (رضا)؛ علاوه بر حق رجوع به مضمون عنه (احمد) و اشخاصی که مضمون عنه بابت مسئولیت تضامنی به آنها حق رجوع دارد (محمد)، به ضامن دیگر (جعفر) بابت تقسیم بالمناصفه مسئولیت اشتراکی خود با او حق رجوع داشته باشد.

بدیهی است اگر رضا و جعفر به عنوان ضامنان ظهنویس «مشترکاً» چک را امضاء نمایند، گزینه ۴ صحیح است؛ زیرا در این صورت بین خود این ضامنان (رضا و جعفر) نیز مسئولیتی اشتراکی قابل طرح است که بر اساس آن ضامنی که وجه را پرداخت کرده است (رضا)؛ علاوه بر حق رجوع به مضمون عنه (احمد) و اشخاصی که مضمون عنه بابت مسئولیت تضامنی به آنها حق رجوع دارد (محمد)، به ضامن دیگر (جعفر) بابت تقسیم بالمناصفه مسئولیت اشتراکی خود با او حق رجوع دارد.

به موجب ماده ۷۲۱ ق.م. هرگاه اشخاص متعدد از یک شخص برای یک قرض به نحو «تسهیم» ضمانت کرده باشند، اگر یکی از ضامنین تمام قرض را تادیه نماید، به هر یک از ضامنین دیگر می‌تواند به قدر سهم او رجوع کند.

### ۱۹ - کدام مورد در خصوص «برگ وثیقه» صحیح نیست؟

(۱) دارنده آن، حق درخواست صدور اجراییه دارد.

(۲) تمامی ظهنویسان آن، در برابر دارنده مسئولیت تضامنی دارند.

(۳) اولین ظهننویسی «برگ وثیقه» به لحاظ ماهیت و آثار، با ظهننویسی‌های بعدی آن متفاوت است.

(۴) صارکننده و تمامی ظهننویسان آن، در برابر دارنده مسئولیت تضامنی دارند و علاوه بر آن برای دارنده حق عینی ایجاد می‌کند.

### گزینه ۴ صحیح است.

به موجب تصویب‌نامه ۱۶۹۵۲ مورخ ۱۳۴۰/۶/۱۱ مربوط به تأسیس انبارهای عمومی:

«ماده ۷ - کسی که قبض رسید یا برگ وثیقه به نفع او ظهننویسی شده می‌تواند تقاضا کند که ظهننویسی با قید نام و نام خانوادگی و محل اقامت او و میزان وام با قید تاریخ در دفاتر انبار و در ظهر برگ وثیقه ثبت شود ولی اولین ظهننویسی برگ وثیقه باید در موقع وثیقه گذاردن کالا در دفاتر انبار به ثبت برسد و در غیراین صورت وثیقه مزبور در مقابل شخصی که وثیقه خود را به ثبت رسانیده معتبر نخواهد بود و بعلاوه شخص متخلف در برابر اشخاص ثالث مسئول خسارت وارده از تخلف خود خواهد بود.

ماده ۸ - ظهننویسان برگ وثیقه در مقابل دارنده آن مسئولیت تضامنی دارند و هرگاه ماحصل فروش کالا برای پرداخت طلب دارنده وثیقه کافی نباشد دارنده برگ وثیقه می‌تواند نسبت به بقیه طلب خود از صاحب کالا به هر یک از ظهننویسان قبلی مراجعه نماید.

ماده ۱۰ - دارنده برگ وثیقه می‌تواند ده روز پس از انقضای موعد مذکور در برگ وثیقه برای وصول طلب خود اجرای مفاد

آن را بر طبق مقررات مربوط به اجرای اسناد لازم الاجراء از طریق انبار عمومی از ثبت محل درخواست نماید و در این مورد ادارات ثبت مکلف به اجرای مقررات مربوط به اسناد لازم الاجراء هستند.

تبصره - در مورد مذکور در این ماده پرداخت هزینه انبارداری و حق بیمه از حاصل فروش کالا بر طلب دارنده برگ وثیقه تقدم خواهند داشت.»

البته به موجب «اساسنامه شرکت ملی انبارهای عمومی و گمرکی ایران» مصوب ۱۳۵۹/۲/۲۰:

«ماده ۴۲ - آن قسمت از مقررات تصویب‌نامه قانونی مورخ ۱۳۴۰/۶/۱۱ و آیین‌نامه مصوب ۱۳۴۰/۱۰/۲ هیأت وزیران مربوط به انبارهای عمومی و اصلاحات بعدی آن که با مفاد این اساسنامه و وظایف پیش‌بینی شده برای ارگانهای این شرکت متناقض لغو می‌شود.

ماده ۴۳ - در مورد مسائلی که در این اساسنامه پیش‌بینی نشده طبق مقررات قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت و سایر قوانین و مقررات جاریه عمل خواهد شد.»

در مواد ۱ الی ۳ همین اساسنامه آمده است که :

«ماده ۱ - نام شرکت :

شرکت ملی انبارهای عمومی و خدمات گمرکی ایران که اختصاراً از این پس شرکت نامیده می‌شود.

ماده ۲ - نوع شرکت :

سهامی.

ماده ۳ - موضوع شرکت :

الف: انجام کلیه عملیات تخلیه، بارگیری، انبارداری و حفاظت کالاهای وارده به اماکن گمرکی (اعم از کالاهای وارداتی و صادراتی) و همچنین کلیه عملیاتی که برای اجرای تشریفات قانون امور گمرکی و آیین‌نامه اجرایی آن و نیز آیین‌نامه اصول ایمنی انبارها لازم است.

تبصره - منظور از اماکن گمرکی امکنه‌ای است که کالاهای مشمول انجام تشریفات گمرکی در آن نگهداری می‌شود.

ب: قبول و نگهداری و تحویل کالاهایی که بر اساس تصویب‌نامه قانونی تأسیس انبارهای عمومی مصوب ۱۳۴۰/۶/۱۱ به شرکت سپرده می‌شود.

تبصره - شرکت نمی‌تواند کالاهای موضوع بند (ب) را در اماکن مذکور در بند (الف) نگهداری نماید.

ج: صدور قبض رسید و برگ وثیقه گواهی انبار و هر ورقه دیگری در قبال کالاهای موضوع بند (ب) که جهت نگهداری

تحويل شرکت شده است.

تبصره - نوع کالاهایی را که می‌توان برای آنها برگ وثیقه صادر کرد شورای نظارت و هماهنگی تعیین خواهد نمود و به هر حال برای کالاهایی که در اماکن موضوع بند (الف) نگهداری می‌شود نمی‌توان برگ وثیقه صادر نماید.»

#### ۹۰ - کدام مورد در خصوص «وصف تجریدی سند تجاری» صحیح است؟

- (۱) تعهد براتگیر پس از گردش و انتقال برات، وصف تجریدی پیدا می‌کند.
- (۲) با اولین انتقال و گردش سند تجاری، تعهد ظهرنویس وصف تجریدی پیدا می‌کند.
- (۳) تعهد صادرکننده در برابر ضامن خویش، با گردش سند تجاری وصف تجریدی پیدا می‌کند.
- (۴) تعهد صادرکننده در برابر شخصی که سند در وجه او صادر شده است، با گردش و انتقال سند تجاری وصف تجریدی پیدا نمی‌کند.

گزینه ۴ صحیح است.

تعهد صادرکننده در برابر شخصی که سند در وجه او صادر شده است، با گردش و انتقال سند تجاری «وصف تجریدی» پیدا نمی‌کند؛ زیرا ایرادات مربوط به تعهد منشاء فی مابین صادرکننده و شخصی که سند در وجه او صادر شده است به عنوان دارنده بلافصل سند تجاری قابل استناد است.

تعهد براتگیر حتی قبل از گردش و انتقال برات نسبت به دارنده آن «وصف تجریدی» پیدا می‌کند؛ زیرا ایرادات مربوط به تعهد منشاء فی مابین صادرکننده و براتگیر در برابر دارنده برات قابل استناد نیست؛ لذا گزینه ۱ صحیح نیست.

تعهد هر ظهرنویس در برابر اولین دارنده بعد از آن ظهرنویس «وصف تجریدی» پیدا نمی‌کند؛ زیرا اولین دارنده بعد از هر ظهرنویسی در برابر آن ظهرنویس، دارنده بلافصل محسوب می‌گردد و ایرادات تعهد منشاء ظهرنویسی سند تجاری از جانب آن ظهرنویس در برابر چنین دارنده‌یی قابل استناد است؛ لذا گزینه ۲ صحیح نیست.

«وصف تجریدی» اساساً رابطه مسئولان سند تجاری با دارنده آن را شامل می‌شود و نوعاً رابطه ضامن با مضمون‌عنه سند تجاری را شامل نمی‌شود؛ لذا گزینه ۳ صحیح نیست.

→ برای عضویت در کانال تلگرام اعتبار اینجا کلیک کنید ←

→ برای عضویت در خبررسان تلگرام اعتبار اینجا کلیک کنید ←

→ برای عضویت و پیگیری صفحه اینستاگرام اعتبار اینجا کلیک کنید ←

→ برای دریافت تازه ترین مطالب، در خبرنامه ایمیلی اعتبار عضو شوید ←